

סוגיית הפרטיות ברשת

מבוסס על מאמרו של ד"ר יעקב הכט:
"הפרטיות ברשת כמושג אמורפי"

<https://www.isoc.org.il/internet-il/articles-and-research/magazine/online-privacy-as-amorphous-concept>

אפריל ביטון ושרה וינר

הפרטיות במרחב הדיגיטלי

בעידן שבו חלק ניכר מחיינו מתנהל במרחב הדיגיטלי נשאלת השאלה:

האם הפרטיות עדיין קיימת ?

<https://www.youtube.com/watch?v=uWCMISNW1Ns>

מבט - פרטיות במרחב הווירטואלי - כאן 11 - תאגיד השידור הישראלי פורסם בתאריך 15 בפבר' 201

<https://www.youtube.com/watch?v=IQkVzRXmd3U>

כיצד קונספט ה"פרטיות" השתנה במהלך השנים? עד כמה אנחנו מאוימים מחדירה לפרטיות בעידן הדיגיטלי. עידו סולומון מחדשות ערוץ 2 יצא למסע בעקבות הרעיון (30.3.2014).

<https://www.youtube.com/watch?v=WnKnRwGploQ&t=16s>

"פרשת סנודן" (2013) העלתה מחדש את הסוגיה לקדמת הבמה.

אדוארד ג'וזף סנודן הוא עובד לשעבר בסוכנות לביטחון לאומי (NSA) של ארצות הברית שהתפרסם בהדלפת מידע סודי על תוכניות המעקב של הסוכנות לעיתונים "גרדיאן" ו"ושינגטון פוסט". הפרשה פקחה את עיני העולם למעקב ממשלתי בהיקף בלתי נתפס והעלתה חששות כבדים לעתיד הדמוקרטיה.

פוליטיקאים, אנשי כלכלה וחוקרי תקשורת טוענים שנטיותיה של המהפכה הדיגיטלית הן מונופוליסטיות, רודניות וטוטליטריות. ויש לרסן את "הקפיטליזם של המידע" שנשלט על ידי קומץ תאגידי אינטרנט העלולים להשתלט על העולם.

הסוגיה של איבוד הפרטיות הגיעה גם לעולם הקולנוע.

לדוגמא: איש הצללים (2016)

<https://www.youtube.com/watch?v=bqA2HHL87U0>

בלקהאט (2018)

<https://www.youtube.com/watch?v=NAU6akfMKwA>

התמקדות הסרטים היא באיום ההרסני שמגיע מהמחשבים ומהגישה למערכות מידע.
הוליווד יצרה לעצמה בשנים האחרונות מפלצת חדשה - דמות ההאקר.

הגנת הפרטיות מעוגנת בחוק הגנת הפרטיות (1981).

החוק מגדיר מהי פגיעה בפרטיות ובאיזה מקרים היא מוצדקת.

הפגיעה בפרטיות היא אוולה אזרחית (המאפשרת תביעת פיצוי בנזיקין) וכן, עברה פלילית – שעונשה המקסימלי 5 שנות מאסר.

בנוסף, החוק מסדיר גם את פעילותם של מאגרי מידע הכוללים מידע רגיש ופרטי, וכן קובע שראיות שהושגו תוך כדי פגיעה בפרטיות לא יהיו קבילות, אלא באישור בית משפט.

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5448765,00.html>

פרשת עו"ד נווה.

למרות החוק, יש בעיה באכיפתו במציאות דיגיטלית המאפשרת אנונימיות וקושי בזיהוי פרטיו של הגולש.

המידע – נכס סחיר

המידע הופך לנכס שכיר עקב השימוש בו:

1. הזכות לנשייה

הזכות שיש לגולשי האינטרנט לפנות לגוגל או לכל מנוע חיפוש אחר, ולדרוש להסיר קישורים המכילים מידע אישי שכבר אינו רלוונטי, גם אם הוא נכון. ובוודאי כשמדובר בפרסום שגוי.

המקרה של מריו קוסטלה גונזלס(2014):

עורך דין ספרדי, מריו קוסטחה גונזלס, תבע את גוגל משום שתוצאות החיפוש של שמו הפנו למאמר מעיתון מ-1998 על תביעה שיושבה מאז. בית המשפט פסק כי גוגל שולטת במידע בכפוף לחוק האירופי על הגנת המידע שנחקק ב-1995, שהעניק לאזרחים זכויות משמעותיות על מידע שאחרים מחזיקים בו עליהם. בית המשפט קבע כי גוגל תהיה מחויבת לא להציג קישורים למידע שהוא "לא מדויק, לא רלוונטי... או מופרז", בהתחשב במטרה שלשמה הקישורים מוצגים ובזמן שחלף. אזרחים יוכלו לערער לרגולטורים של הגנת הפרטיות במדינה שלהם אם יסורבו על ידי החברה.

מקרה דומה בישראל ב 2015: <https://www.the7eye.org.il/164836>

כלומר: לכולנו יש את הזכות להישכח או הזכות שאירועים מביכים מעברנו לא ירדפו אחרינו....

צנזורה:

בעקבות "הזכות לנשייה" נאלצים עובדי גוגל, וגם עובדי פייסבוק, אמזון ודומיהם, לשמש צנזורים, תפקיד המחייב לבדוק עשרות אלפי בקשות להסרת קישורים מקוונים. ובכך היא הופכת למתווכת ולמצנזרת בדומה לתפקידה של הכנסייה בימי הביניים.

<https://www.mako.co.il/nexter-internet/Article-2302c5114a3fc51006.htm>

2. "ביג דאטה"

איסוף וניתוח של כמויות עצומות של מידע וחשיפתו המואצת, באמצעות מחשוב ואלגוריתמים.

משנת 2011 הפך BD לדרך מרכזית ויעילה להשגת מטרות של ממשלות ותאגידים החוסכת עלויות ומאפשרת איחוד ועיבוד של סוגי מידע שונים. BD מאפשר לייצר ממצאים לביטחון הלאומי, לכלכלה העולמית, למחקר רפואי, לתכנון עירוני וכיו"ב.

<https://www.youtube.com/watch?v=RrhDqByPwY>

כלכליסט - מה זה ביג דאטה?

נפלא, נכון?

אז זהו – לא בדיוק. לצד היתרונות יש גם כמה חסרונות.....

מה החסרונות ?

צמיחת הקפיטליזם

הדיגיטלי- קפיטליזם של ימינו יוצר, מוכר וקונה סחורות שלא היו מוכרות בימי הקפיטליזם של הפלדה ובתי החרושת. הוא מוכר ידע או יותר נכון, מידע. תכנון ערים (רעיונות ומודלים), נוסחאות כימיות, מוזיקה, טקסטים - כל אלה עוברים תהליך של דיגיטציה, כלומר מקודדים ומתורגמים לשפת מחשב, עולים לאינטרנט והופכים סחורה שאפשר לקנות ולמכור.

**זליגת מידע ופגיעה ביכולת
ההגנה על נתונים**

פגיעה בפרטיות

3. האינטרנט של הדברים (Internet of Things – IoT)

<https://www.youtube.com/watch?v=po6fhinuwmo>

<https://www.youtube.com/watch?v=cbHRh9f-PLs>

הרעיון "שהכול מחובר לכול" ברשת גלובלית אחת: כל חפץ ניתן לחבר לאינטרנט, וככזה הוא מאפשר תקשורת בין החפצים לבני האדם ובין חפצים לבין עצמם כך שניתן לשלוט בהם מרחוק בכל נקודת זמן להפקת מידע ולהפיכת פעולות ומשימות לאוטומטיות.

המחשבים "יודעים" את כל המידע האפשרי על ה"דברים": חפצים, אובייקטים, מכונות ועוד. המידע הנאסף ללא עזרת בני אדם מאפשר לעקוב אחר המידע, לכמת אותו, לצמצמו ולתעלו כדי שיהיה יעיל יותר וזול יותר. אולם הגולשים נהפכים למעין מכונות מידע המזינות את המערכת הטכנולוגית-ביורוקרטית בנתונים. הטכנולוגיות של IoT נמצאות כבר בשימוש בין היתר ברשתות אלחוטיות, בתקשורת סלולרית, בחיישנים ובתגים אלקטרוניים וגם ב"מחשוב ענן". חיישני IoT מאפשרים לזהות בזמן אמת דברים כגון טמפרטורה, צריכת דלק, האטה או עצירת רכבת במקרה של חסימה על המסילה, ואף להציע מחיר לפי שעות השימוש והיקפו.

אז הרעיון בבסיס ה- IoT נפלא, נכון ?

ביכולתו לאסוף, לסנתז ולנתח נתונים כדי לסייע לקבל החלטות מושכלות יותר ולענות על השאלות מתי מכונת הכביסה דורשת תחזוקה, איזו נורה בבית שלך תישרף ראשונה, אילו חלקים של המכונת יצטרכו תחזוקה בקרוב.

אבל, אינטגרציה של העולם הפיזי עם העולם הווירטואלי היא אחת הבעיות המרכזיות בסוגיית הפרטיות.

התקני ה- IoT מאפשרים לחברות לדיגיטליות לפקח על הפרטיות, שכן כניסתם של החיישנים וההתקנים לחללים האינטימיים של הפרט יוצרת תמונת נתונים אישיים על האשראי, הבריאות, ההעדפות דתיות, המשפחה, חברים ואינדיקטורים נוספים. ויש אפשרות של שימוש לרעה בנתונים אלה.

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5453348,00.html>

4. אסדרה/ רגולציה האלגוריתמית

בעזרת האלגוריתמים ניתן לצנזר ולסנן את המידע כדי להתמודד עם עומס המידע שנאסף על הגולש (מקומו הגיאוגרפי, התנהגותו בעבר באינטרנט והיסטוריית חיפוש), המציג לגולש, באמצעות "בועת הסינון" רק את המידע העשוי לעורר עניין, בהתבסס על העדפותיו בעבר.

אתרי אינטרנט עושים שימוש באלגוריתמים כדי לנחש את אופי המידע שהגולש רוצה למצוא. דוגמאות בולטות לבועת הסינון הן מנוע החיפוש של גוגל המותאם באופן אישי לגולש, וידעות מותאמות אישית בפייסבוק.

האלגוריתמים מתפקדים כשומרי סף "בלתי נראים" המונעים נגישות לזרימה חופשית של מידע ברשת הנמצא מעבר ל"בועת החלל" האישית שבה אנו מתעניינים.

[/https://cse.google.co.il/cse](https://cse.google.co.il/cse)

גוגל – מנוע חיפוש מותאם אישית.

• אז מה פה בעייתי ???

**"האינטרנט מראה לנו את מה שנדמה לו שאנחנו רוצים לראות
אבל לא בהכרח את מה שאנחנו צריכים לראות"**

אלי פאריסר, אחד מחלוצי האינטרנט חיבר את הספר The Filter Bubble

בו הוא מסביר איך 'חיפוש מותאם אישית' באינטרנט מצמצם את תפיסת המציאות שלנו. הוא טוען כי אנו לכודים בבועות מקוונות בהן חופש הבחירה שלנו מוגבל. עוד הוא טוען כי לא רק שאנו לא בוחרים מה יכנס לתוך "הבועה" אלא גם שאיננו מודעים למידע שמסונן החוצה. מגמה זו, עתידה בסופו של דבר לפגוע ביסודות הדמוקרטיה. הכוח עובר לאט מידינו לידי מנועי סינון אוטומטיים.

האם אתם ואני נקבל את אותה התשובה לשאלה שנקליד במנוע?

באחרונה מתגברת התחושה שלא, ושהאינטרנט שאני רואה אינו דומה עוד לאינטרנט שאתה רואה. מנועי החיפוש מתאימים את תוצאותיהם יותר ויותר לדמות המחפש, כפי שהיא מצטיירת בעיניהם. בגוגל אוספים מידע על כל אחד ממשתמשיהם, ולפיו משכללים את סדר הצגת תוצאות החיפוש. חוויית הגלישה בפייסבוק היא כולה התאמה אישית, וטכנולוגיית ההתאמה האוטומטית של תוכן לפי פרופיל הגולש מתחילה לטפסף גם לאתרי חדשות ועיתונים. אט אט נעטף כל גולש בתמונת מציאות שבינות מלאכותיות תופרות במיוחד עבורו. ואם העיתון שאני רואה באינטרנט מעוצב במיוחד בשבילי והעיתון שאתה רואה שונה ממנו, עד כמה נוכל להיות שותפים להכרעות באותה הדמוקרטיה?

5. ענן מחשוב

שרותי מחשוב הניתנים למשתמש באמצעות מחשב מרוחק, אליו מתחבר המשתמש דרך רשת האינטרנט או באמצעות קו תקשורת ויעודי.

בענן המחשוב נמצאים הנתונים בשרתים שמקום האיחסון שלהם נמכר למשתמשים דרך ספקי אינטרנט שונים. לדוגמא בישראל: בזק בינלאומי, פרטנר, נטויז'ן ועוד.

המשתמש יכול להיות אדם פרטי או ארגון. עלות השימוש היא בהתאם לנפח השימוש.

https://www.youtube.com/watch?v=w_j8xd3zxhA

ענן המחשוב מאפשר חשיפה של מידע פרטי רב לספק ענן המחשוב, העלול לעשות בו שימוש לרעה. בנוסף, תתכן חשיפה כתוצאה מזליגת מידע בשל ליקויים באבטחת המידע.

אז ממה יש לחשוש ?

אז מה עושים ? האחריות האישית – ניהול סיכונים !

כל החברות הגדולות שמספקות לנו שירותי אינטרנט מעוניינות במעקב אחרנו.

רובנו לא מצוידים ביכולת להבין את ההשלכות המורכבות, ואף לא מבינים את המשמעויות המשפטיות הכרוכות בכך.

אנחנו כל הזמן משתפים מידע = תמונות, עדכוני סטטוס נגישים ומיקומם בפייסבוק, בטוויטר ועוד. רבות מהרשתות החברתיות קנשרות את ההרגלים האישיים עם הרגלי קנייה.

מרבית בני האדם מתעלמים מהעובדה שהטכנולוגיה שהם משתמשים בה מאפשרת להאזין לשיחותיהם, להקליטן ולהפיצן, ומעדיפים ליטול סיכון של איבוד הפרטיות על פני הסיכון לחיות בבידוד חברתי. אנשים מוכנים גם להסתכן בלחלות בסרטן כדי שיוכלו לשוחח עם יקיריהם, ואינם מצמצמים את החשיפה לטלפון באמצעים טכנולוגיים כמו אוזנייה, שימוש מרובה בהודעות טקסט והפעלת הרמקול. הסיכונים העיקריים בחשיפת הפרטיות הדיגיטלית ובגילוי מידע אישי נובעים אפוא בראש ובראשונה מעצמנו.

כדי לשמור על איזון עדין בין הפרטיות לסיכונים יש צורך ב"הערכת סיכונים", המאפשרת להעריך את חומרת הסיכון ואת מידת ההסתברות שהוא יתממש. ניהול סיכונים הוא תהליך שיטתי ומסודר של זיהוי, ניתוח, ניטור סיכונים והפחתתם, לעתים בצורה אקטיבית.

ניהול סיכונים:

- הגדרת מצב קיים: מה הדבר שחשוב לנו להגן עליו? (בשפה מקצועית, מה "הנכס" שלנו) ומפני איזה סוג של סיכונים?
- זיהוי סיכונים: אילו סיכונים עלולים להתרחש?
- איפיון וניתוח של הסיכונים [הבנת הבעיה]: מה "הסיפור" של כל סיכון: מתי הוא קורה, איפה, למה וכו'. בנוסף – מה ההסתברות והחומרה של כל סיכון? (הסתברות – הסיכוי שהסיכון יתממש, חומרה – הנזק שיגרם אם הסיכון יתממש).
- טיפול בסיכונים: החלטה איך לפעול – האם לטפל בסיכון מראש או לא, ואם כן – מה לעשות.

וכלנו עושים זאת, לא ????

הטכנולוגיות להגנת הפרטיות

הטכנולוגיות להגנת הפרטיות העוסקות במזעור סיכוני הפרטיות של אנשים וארגונים הולכות ומשתכללות. חלקן מבוססות על יצירת קוד מטשטש, המסתיר באמצעים טכנולוגיים כדי להקשות על בני האדם להבינה ולהפכה לחידה ולאתגר בזיהוי קוד המקור.

מה אתם מכירים ומשתמשים להגן על פרטיותכם ?

סנאפצ'ט - אפשר אמנם להציץ לתוך החיים האמיתיים של אנשים, לחשוף את התוכן לעיני חברים בלבד או לפתוח אותו לכולם, אבל שלא כמו שירותי וידאו חברתיים אחרים, סיפורי סנאפצ'ט נשארים ברשת 24 שעות ואחר כך נעלמים ואינם.

https://www.youtube.com/channel/UC7s5lfqD_jDjDqclfexVzow

מלכות הסנאפצ'ט

אתר הרשות להגנת הפרטיות

טיפים לשמירה על הפרטיות:

https://www.gov.il/he/departments/publications/reports/privacy_quiz

